

Od zanikanja do izkoriščanja: kako je Kremelj prilagodil svoje dezinformacije o podnebnih spremembah

Datum 21.8.2026
Subjekt gov.si
Region Slovinsko
Kategorie Média, reklama a PR, Politika, Životní prostředí

V najnovejšem valu podnebnih narativov, ki jih širi Kremelj, podnebne spremembe služijo kot sredstvo za krepitev dobro znanih dezinformacijskih tez: domneven avtoritarizem in hinavščina EU, domnevno evropsko samouničenje zaradi sankcij proti Rusiji ter navsezadnje trditve, da Evropi ne preostane drugega, kot da obnovi odnose z Rusijo kot dobaviteljico cenovno dostopne nafte in plina.

Podnebne spremembe so bile nekoč obrobna tema kremeljske propagande. O njih so redko govorili, kadar pa so, so bile navedbe pogosto absurdne ali pa so obstoj podnebnih sprememb odkrito zanikale. Toda ker je posledice podnebnih sprememb vse težje spregledati – tudi znotraj Rusije –, so prokremeljski mediji v veliki meri prenehali z zanikanjem njihovega obstoja. Namesto tega so jih vpletli v svoj dezinformacijski ekosistem in se od zanikanja problema preusmerili k diskreditiranju predlaganih rešitev.

»Zelena diktatura« EU

Ruske aktivnosti tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja (angleško Foreign Information Manipulation and Interference - FIMI) postajajo vse pomembnejši dejavnik pri širjenju dezinformacij o energiji in podnebjju. Moskvi naklonjeni akterji izkoriščajo družbena omrežja za širjenje zavajajočih narativov o energetske in podnebni politiki, s čimer krepijo protievropska sporočila ter si prizadevajo spodkopati zaupanje javnosti v evropske institucije in politične cilje.

Eden najbolj zahrbtnih pristopov prokremeljskega FIMI je prikazovanje podnebnih politik kot prikritih mehanizmov nadzora. Domnevno »totalitarna narava« EU je eden najbolj vztrajnih kremeljskih narativov, hkrati pa tudi eden najbolj vsestranskih, saj vsako novo ureditev, ki jo sprejme Unija, pogosto prikazujejo kot dokaz avtoritarizma. Podnebne in energetske politike se lepo umeščajo v ta okvir. Ukrepi za boj proti podnebnim spremembam in izboljšanje energetske učinkovitosti so prikazani kot pretveze za nadzor ali kot napadi na osebne svoboščine in zasebno lastnino: na primer pametne tehnologije, ki omogočajo upravljanje porabe električne energije iz podatkovnih centrov, so prikazane kot orodje državnega nadzora, s katerim bi Bruselj lahko omejeval dobavo električne energije navadnim državljanom. Cilj je prepričati javnost, da je vsak regulativni ukrep, sprejet v EU, korak k avtoritarizmu, in s tem spodkopavati zaupanje v demokratične institucije.

Tempirana podnebna bomba

Rusija sedi na tempirani podnebni bombi, ki bi lahko vplivala na ves planet. Več kot polovico njenega ozemlja prekriva permafrost oziroma tla, ki so zamrznjena daljše obdobje. Zaradi podnebnih

sprememb se tajajo, kar poškoduje stavbe, železnice in plinovode. Ob taljenju permafrosta se sproščajo ogromne količine toplogrednih plinov, kar dodatno pospešuje globalno segrevanje. Po nekaterih ocenah bi lahko odtajanje permafrosta v ozračje sprostil do 240 gigaton ogljika v obliki ogljikovega dioksida in metana, kar bi lahko sprožilo začaran krog segrevanja.

Zdi se, da se ruske oblasti zavedajo nevarnosti, vključno z ogromnimi gospodarskimi stroški odtajanja zgornjih plasti permafrosta. Premikanje tal otežuje gradnjo novih cest in poškoduje obstoječo infrastrukturo, pri čemer sta posebej izpostavljeni ruski ključni industriji nafte in plina. Pred nekaj leti je tajanje permafrosta oslabilo temelje rezervoarja za gorivo v bližini Norilska, kar je povzročilo obsežno razlitje, ki je onesnažilo bližnje vodotoke – opozorilo na vrsto tehnoloških in okoljskih katastrof, s katerimi se bo Rusija zaradi podnebnih sprememb verjetno vse pogostejše soočala.

Kljub temu je vlada še naprej zavezana pridobivanju fosilnih goriv kot glavnemu viru prihodkov države, medtem ko prokremeljski mediji prizadevanja Evrope za diverzifikacijo energetskih virov redno zasmehujejo kot dejanja gospodarskega samouničenja. Trditve, da podnebna agenda EU pomeni »gospodarski samomor«, obsoja Evropo na stagnacijo in žrtvuje njeno blaginjo v imenu zelene ideologije, so postale stalnica kremeljskega FIMI.

Apokalipsa za Evropo, priložnost za Rusijo

Hkrati Kremelj podnebne spremembe izkorišča s širjenjem strahu, ki krepi zaskrbljenost zaradi podnebnih pritiskov in njihovih posledic. Ti narativi prihodnost prikazujejo v apokaliptičnih tonih ter napovedujejo vojne zaradi pitne vode, skokovito rast cen hrane in celo vdore eksotičnih bakterij na evropske plaže zaradi taljenja arktičnih ledenikov. Podnebne spremembe so predstavljene kot priložnost za Rusijo: prokremeljski kanali trdijo, da bo zaradi taljenja permafrosta Sibirija postala »dežela prihodnosti« in se spremenila v cvetočo regijo. V tem narativu je globalno segrevanje grožnja le za preostali svet, medtem ko je Rusija prikazana kot prihodnje zatočišče, ki tistim, ki delijo njene vrednote, obljublja blaginjo.

Apokaliptične napovedi pogosto spremlja še ena znana prokremeljska teza: da Evropa ne more preživeti brez poceni ruske energije. Mediji, ki širijo FIMI, to trditev neomajno ponavljajo, odkar je EU začela postopno opuščati uvoz ruske energije, uvajati sankcije proti ruskemu energetskemu sektorju in ukrepati proti ruski »floti v senci«. Ruski državni in prokremeljski mediji redno trdijo, da Evropa tvega zime brez ogrevanja zaradi nizkih zalog plina. S tem poudarjajo in pretiravajo pri razpravah znotraj EU o ustreznih politikah energetske varnosti. Tarča podobnih dezinformacijskih narativov so države, ki si želijo za tesnejše povezovanje z EU. V Armeniji so na primer prokremeljski mediji trdili, da bi evropsko povezovanje pomenilo konec ugodnih cen ruskega plina, zaradi česar bi se stroški energije za gospodinjstva zvišali za 350 odstotkov.

Med nedavnim vročinskim valom so mediji, ki širijo FIMI, pomanjkanje klimatskih naprav v Evropi opisovali kot »birokracijo proti preživetju« in navajali ruskega uradnika Kirila Dmitrijeva, ki je trdil, da EU in Združeno kraljestvo nimata energije za delovanje klimatskih naprav, ker sta zavrnila ruske dobave.

Propaganda (in Rusija) ostajata brez goriva

Vendar kremeljski propagandni stroj deluje na vse manj goriva. Ruska lastna kriza z gorivom, ki jo poglobljajo uspešni ukrajinski napadi na rafinerije nafte in pomorsko logistiko za prevoz goriva, se še naprej zaostrojuje. Oblasti so že uvedle prepoved izvoza dizelskega goriva, da bi stabilizirale domačo oskrbo. Številne bencinske črpalke so se zaradi pomanjkanja zalog zaprle, pred tistimi, ki so še

odprte, pa nastajajo dolge vrste. Kriza je prizadela celo ključne javne službe, kot so bolnišnice in gasilske enote. Ironično je, da se država, ki je dolgo napovedovala skorajšnji gospodarski zlom Evrope zaradi izgube poceni ruske energije, zdaj sama sooča z enakim problemom, saj višje cene goriva in motnje v dobavi vplivajo tudi na njeno gospodarstvo. V tej novi realnosti začnejo kremeljski narativi vse bolj spominjati na projekcijo: ruske težave se prikazujejo kot evropske. Toda to je kriza, ki si jo je Rusija ustvarila sama, rešitev zanjo pa je preprosta: končanje vojne proti Ukrajini.

Članek je bil na EUvsDisinfo objavljen 21. avgusta 2026 (v angleščini).

<https://www.gov.si/novice/2026-08-21-od-zanikanja-do-izkoriscanja-kako-je-kremelj-prilagodil-svoje-d-ezinformacije-o-podnebnih-spremembah>